

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 7 grudnia 2016 r.

Poz. 7242

UCHWAŁA NR XXVI/234/2016 RADY MIEJSKIEJ W ŚWIĄTNIKACH GÓRNYCH

z dnia 25 listopada 2016 roku

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Świątniki Górne.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 roku poz. 1515), art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 roku poz. 1777), art. 4 ust. 1, art. 8, art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku o ogłaszaniu aktów normatywnych oraz niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2015 roku poz. 1484 z późn. zm.), Rada Miejska w Świątnikach Górnych uchwala, co następuje:

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany na terenie gminy Świątniki Górne, którego granice przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wyznacza się obszar rewitalizacji na terenie gminy Świątniki Górne, którego granice przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Obszary, o których mowa w § 1 i § 2 zostały wyznaczone na podstawie diagnozy stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszej uchwały, która potwierdza spełnienie przez te obszary przesłanek ich wyznaczenia.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady

Waldemar Pawłowski

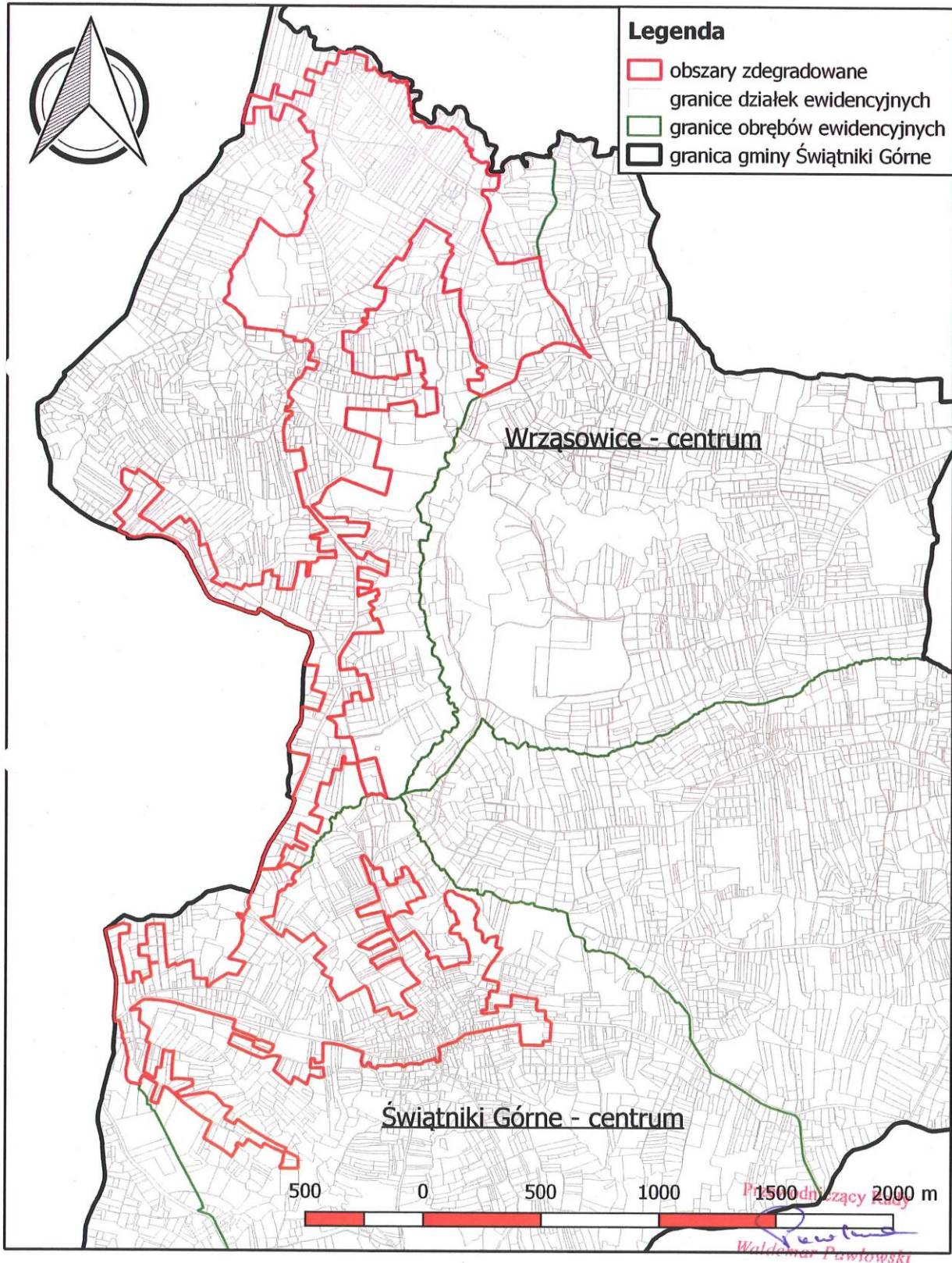
RADA MIEJSKA
W ŚWIĄTNIKACH GÓRNYCH

Zdegradowane jednostki urbanistyczne na terenie Gminy Świątniki Górne

skala 1:5000

(pomniejszona do wydruku do 1: 20 000)

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXVI/234/2016
Rady Miejskiej w Świątnikach Górnych
z dnia 25 listopada 2016 r.

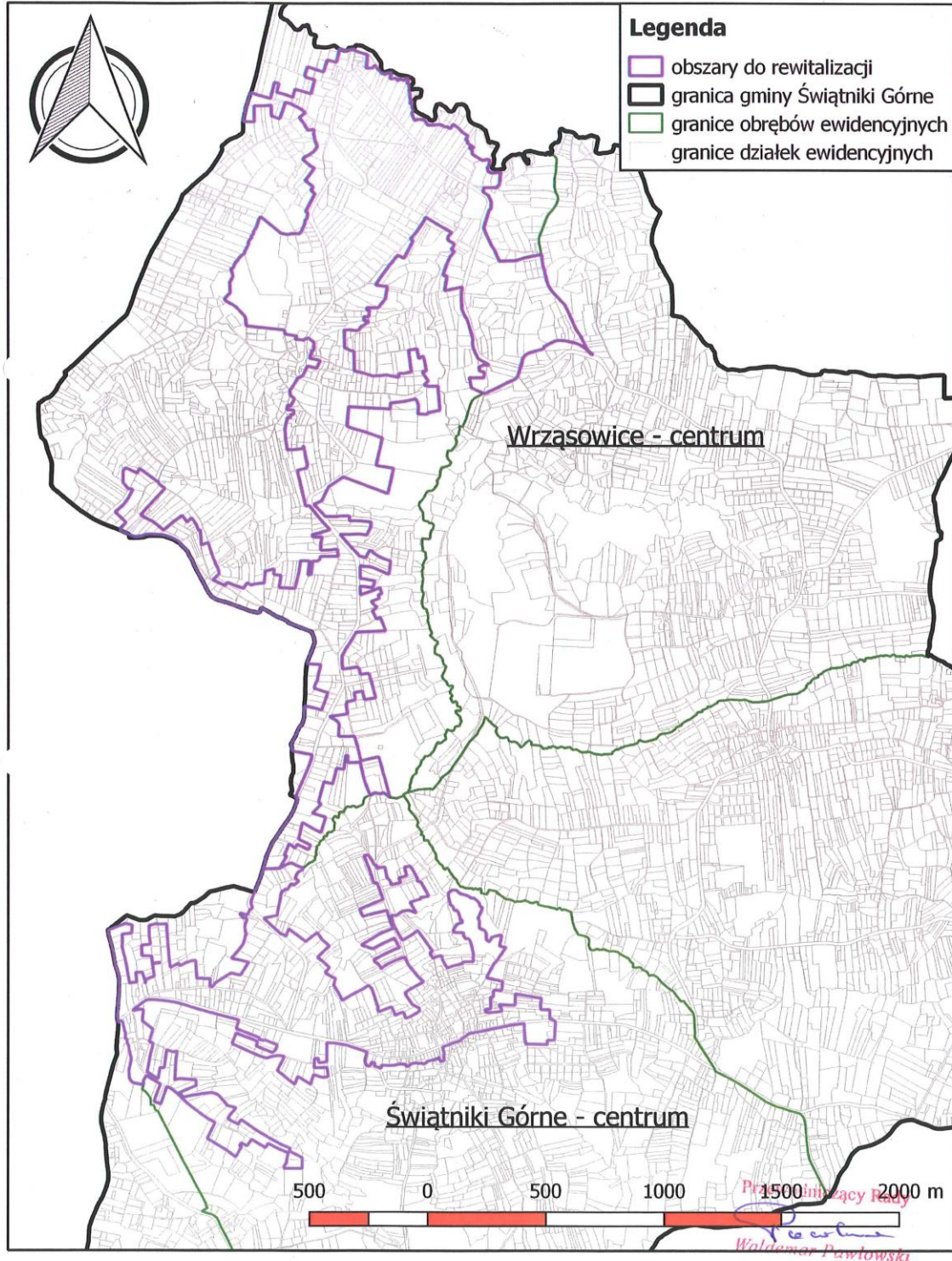
RADA MIEJSKA
W ŚWIĄTNIKACH GÓRNYCH

Obszary rewitalizacji na terenie Gminy Świątniki Górne

skala 1:5000

(pomniejszona do wydruku do 1: 20 000)

Załącznik nr 2 do uchwały nr XXVI/234/2016
Rady Miejskiej w Świątnikach Górnych
z dnia 25 listopada 2016 r.

Załącznik nr 3 do Uchwały nr XXVI/234/2016
Rady Miejskiej w Świątnikach Górnych
z dnia 25 listopada 2016 r.

Miasto i Gmina Świątniki Górne

*Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i
obszaru rewitalizacji*

Świątniki Górne 2016

SPIS TREŚCI

I. PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	3
II. WYZNACZANIE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH	4
III. WYZNACZANIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO.....	16
IV. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI.....	31
SPIS TABEL.....	33
SPIS RYSUNKÓW	33

I. PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Przyjęta w niniejszym opracowaniu procedura delimitacji opiera się na procedurze opracowanej przez Instytut Rozwoju Miast i spełnia wymogi Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (poz. 1777). Procedura ta składa się z kilku następujących po sobie etapów:

- A) Etap I polega na wyznaczeniu tzw. jednostek urbanistycznych (zamieszkałych), które zgodnie z definicją Instytutu Rozwoju Miast określa się jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach postępowania obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących w szczególności zjawisk społecznych (art. 9 ustawy), a także gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Podział na jednostki urbanistyczne opiera się na szeregu zdefiniowanych czynników, został on skonsultowany i zatwierdzony przez Władze Miasta i Gminy.
- B) W kolejnym etapie pozyskano niezbędne dane statystyczne oraz przeprowadzono analizę wskaźnikową wyznaczonych uprzednio jednostek urbanistycznych. Analiza dotyczyła przede wszystkim sfery społecznej, jednak zgodnie z zapisami ustawy zebrano również informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Analizę dla sfery społecznej przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźnika syntetycznego.
- C) Ostatnim etapem jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uznano te jednostki urbanistyczne, w których w wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Spośród zdegradowanych jednostek urbanistycznych wybrano obszar rewitalizacji.

II. WYZNACZANIE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH

Identyfikacja obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz występowania problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej poprzedzona jest wyznaczeniem jednostek urbanistycznych, zgodnie z art. 9.1. ustawy o rewitalizacji.

Jednostki urbanistyczne są to obszary spójne, dające się wyodrębnić jako pewne całości pod względem społecznym, morfologicznym, funkcjonalnym i przestrzennym. Nie pokrywają się one z granicami administracyjnymi, choć funkcjonują w ich obrębie. Istniejący podział na jednostki administracyjne i jednostki statystyczne (obwody spisowe, okręgi wyborcze, rejony szkolne, itp.) nie zawsze odzwierciedla zróżnicowanie gminnej przestrzeni i wykształcające się w jej obrębie obszary funkcjonalno-przestrzenne, których społeczność jest ze sobą zintegrowana. Podział na jednostki urbanistyczne pozwala na zaprezentowanie nieformalnych struktur i powiązań pomiędzy poszczególnymi obszarami oraz umożliwia opracowanie pełniejszej diagnozy tych obszarów, gdyż sytuacje kryzysowe oraz problemy poszczególnych sfer przenikają się w obrębie miejsc powiązanych ze sobą pod względem społecznym, funkcjonalnym i przestrzennym.

Cechą charakterystyczną jednostek urbanistycznych jest fakt, iż obejmują one wyłącznie obszary zamieszkałe. Dzięki temu w ich skład wchodzi tereny, których główną cechą jest koncentracja zabudowy mieszkaniowej jako podstawowej formy użytkowania. Dzięki objęciu podziałem na jednostki urbanistyczne wyłącznie obszarów zamieszkałych, unika się prowadzenia diagnozy dla obszarów użytkowanych w inny sposób, gdzie funkcja mieszkaniowa ma dużo mniejsze znaczenie lub nie występuje w ogóle (np. lasy, pola, zieleń zorganizowana), w związku z czym nie koncentrują się w nich zjawiska społeczne. Z uwagi na fakt, iż rewitalizacja ma przede wszystkim służyć społeczności nią objętej, wyznaczanie jednostek urbanistycznych jako obszarów zamieszkałych pozwala na skupienie się na obszarach w których zachodzą procesy społeczne.

Miasto i Gmina Świątniki Górne zostały podzielone na jednostki urbanistyczne na podstawie poniższych czynników:

- granic jednostek administracyjnych i statystycznych;
- granic obszarów zabudowanych i niezabudowanych;
- form użytkowania gruntów;
- funkcji pełnionej przez poszczególne obszary;

- granic naturalnych (np. rzeka);
- cech przestrzeni;
- stopnia integracji lokalnych społeczności.

Przestrzeń gminy Świątniki Górne cechuje się specyficznym ukształtowaniem. Jest to gmina podmiejska w stosunku do miasta Kraków, jej północne krańce bezpośrednio sąsiadują z południowymi dzielnicami Krakowa. Pomimo faktu, iż na terenie gminy znajduje się ośrodek miejski, poszczególne miejscowości gminy charakteryzują się cechami typowymi dla obszarów podmiejskich dużych miast: koncentracja zabudowy wzdłuż sieci dróg i ulic, brak wyraźnych granic przestrzennych pomiędzy miejscowościami i sołectwami, mała liczba obszarów wyodrębnionych przestrzennie i funkcjonalnie, zdecydowana dominacja funkcji mieszkalnej obszaru, zanikanie tradycyjnych funkcji miejscowości wiejskich i małych miast na rzecz funkcji podmiejskich. Z uwagi na specyficzne cechy przestrzeni gminy, wyznaczenie jednostek urbanistycznych jako obszarów spójnych, dających się wyodrębnić jako pewne całości pod względem społecznym, morfologicznym, funkcjonalnym i przestrzennym, było w dużym stopniu utrudnione.

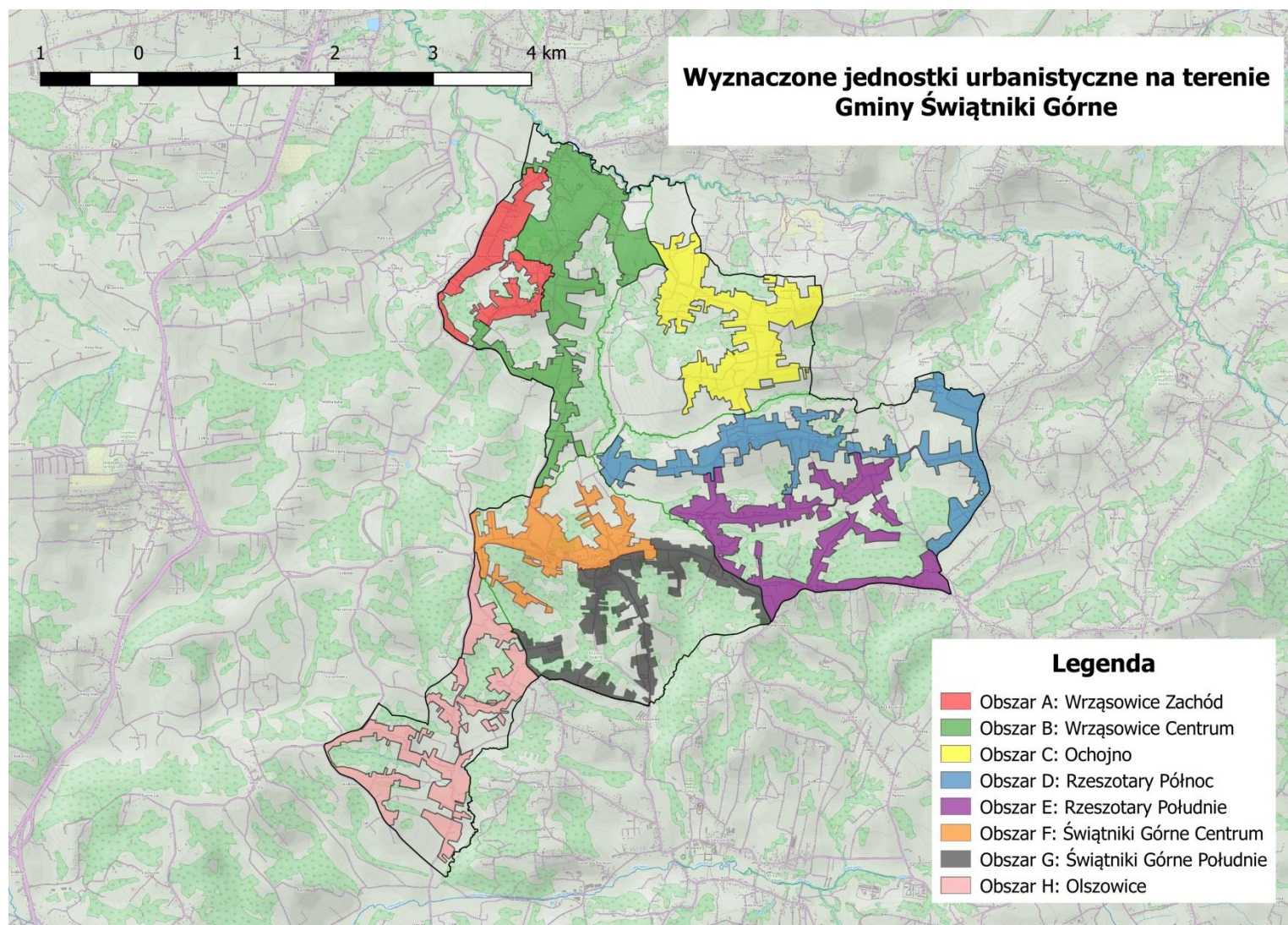
Na podstawie analizy powyższych czynników wyznaczono 8 jednostek urbanistycznych:

Tabela 1. Podział gminy Świątniki Górne na jednostki urbanistyczne

LP	Nazwa obszaru	Liczba ludności	% całości ludności gminy	Powierzchnia w km ²	% powierzchni gminy
1.	OBSZAR A: Wrząsowice Zachód obejmujący ulice: Bilówka, Brzegi, Gazdy, Jaśminowa, Kraśnik, Lawendowa, Olszynka, Orzechowa, Parkowa, Piekło, Rajska, Szkolna, Ugorek, Wąwozowa oraz część ulic: Kwiatowa (od nr 1-53 i od 2-100), Wrzosowa (od nr 1-25 i 2-24)	633	6,62%	0,6106	3,03%
2.	OBSZAR B: Wrząsowice Centrum obejmujący ulice: Dwór, Jasna, Kalinowa, Laurowa, Nad Wilgą, Ogrody, Pod Skałą, Pod Strażnicą, Potoki, Różanki, Spacerowa, Urocz, Wiklinowa, Zaogrodzie, Bonifraterska, Brandysówka, Cyprysowa, Krzemowa, Leśna, Malownicza, Witolda Pileckiego, Sportowa, Polanka, Szewczykowa, Wierzbowa, Zacisze, Zalesie, Zemankówka, Zielona oraz część ulic: Wrzosowa (od nr 26-130 i 27-119), Kwiatowa (od nr 55-63 i 102-130)	1460	15,27%	1,559	7,73%
3.	OBSZAR C: Ochojno	1609	16,83%	1,25	6,20%

4.	OBSZAR D: Rzeszotary Północ obejmujący ulice: Dworska, Gościnną, Leśny Zakątek, Młyńska, Oświęcimskich, Szlachecka, Zakątek, Astronoma Kowalczyka, Górny Rynek, Jodłowa, Kasztanowa, Kluszyzna, Parska, Rostoki, Sosnowa, Stolarska, Władysława Jagiełły, Źródłana, Źniwiarzy, Piastowska, Polanki oraz części ulic: Herbowa (od nr 1-5 i 2-6), Łąkowa (od nr 21-25 i 14-18), Panciawa (od nr 25-165), Podlesie nr 69, Szewska (od nr 51-111 i 34-76), Zarzecze (od nr 1-35 i 2-46), Żelechowskich (od nr 10 i nr 17 do końca), Gen. Zielińskiego (od nr 1-137 i 2-62), Szewska (nr od 1-49 i 2-32)	1426	14,91%	1,196	5,93%
5.	OBSZAR E: Rzeszotary Południe obejmujący ulice: Franciszka Bielowicza, Galicyjska, Górską, Groble, Myślenicka, Piasna Górka, Świerkowa, Zagórze, Zalas, Brzeziny, Pod Dębina, Świętojańska, Św. Walentego, Topolowa, Zastawiec, Zagrody oraz część ulic Herbowa (od nr 7-37 i 8-64), Łąkowa (od nr 1-19 i od nr 2-12), Panciawa (od nr 1-23 i wszystkie parzyste), Podlesie (od nr 1-61 i 2-84), Żelechowskich (od nr 1-15 i 2-8), Gen. Zielińskiego (od nr 64-128 i 139-205), Zarzecze (od nr 50-58 i 37-43)	1425	14,90%	1,14	5,65%
6.	OBSZAR F: Świątyniki Górne Centrum obejmujący ulice: Bielowicza (od nr 2 do 20 i od numeru 1 do 39), Bruchnalskiego, Królowej Jadwigi, Ks. Koniecznego, Ks. Zakulskiego, Metalowców, Ogrodowa, Podgórska, Świątyników Wawelskich, Wąska, Krakowska, Modrzewiowa, Różana, Spokojna, Stawowa, Węgielnik	1169	12,23%	0,7589	3,76%
7.	OBSZAR G: Świątyniki Górne Południe obejmujący ulice: Bielowicza (pozostałe), Ekologiczna, Kotarby, Myślenicka, Na Wzgórzu, Słoneczna, Stroma, Targowa, Widokowa, Braci Leńczowskich, Graniczna, Karpacka, Kręta, Polna, Południowa, Sportowa, Św. Stanisława	1149	12,02%	0,9072	4,50%
8.	OBSZAR H: Olszowice	690	7,22%	1,089	5,40%

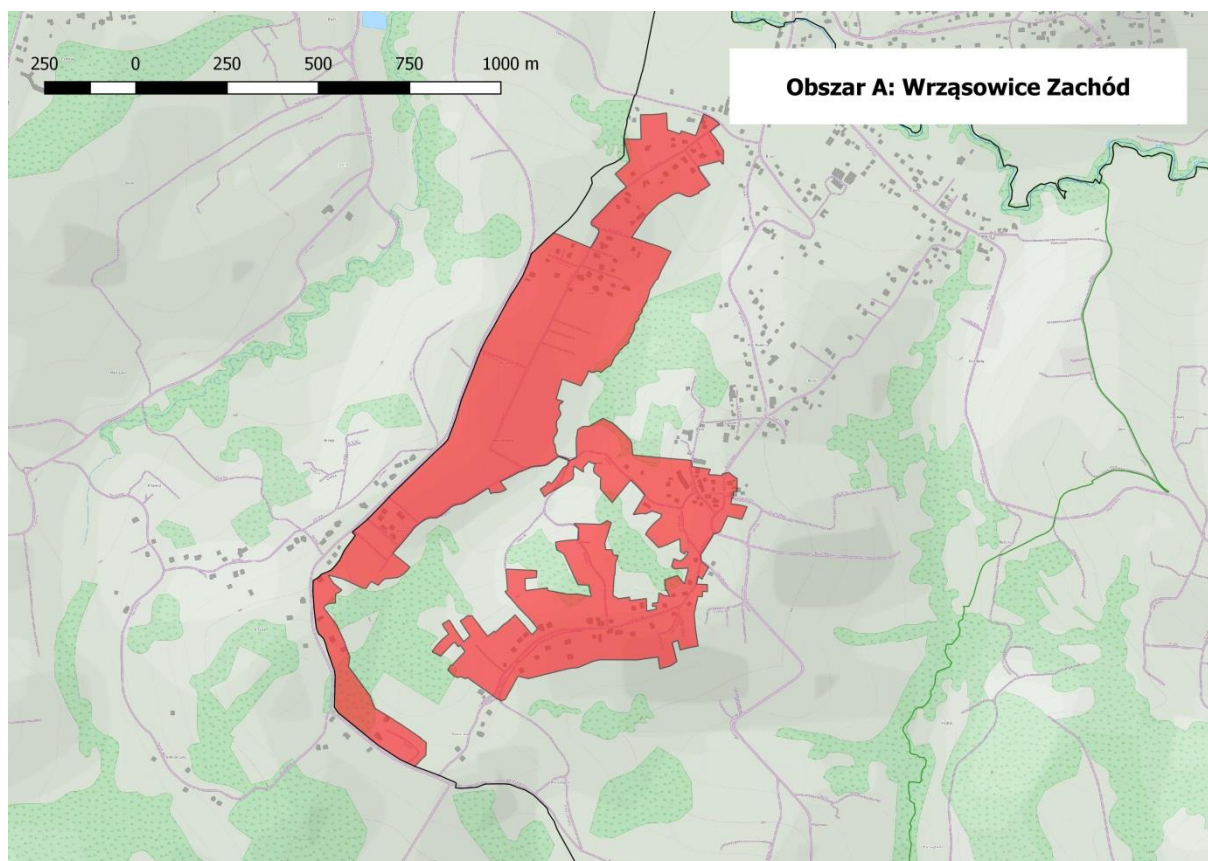
Jednostką urbanistyczną największą pod względem liczby ludności jest obszar Ochojno. Największy pod względem powierzchni jest obszar Wrząsowice Centrum. Najmniejszą powierzchniowo jednostką jest Wrząsowice Zachód, jest to także najmniejsza jednostka pod względem liczby ludności.

Rysunek 1. Podział gminy Świątniki Górne na jednostki urbanistyczne

Obszar A. Wrząsowice Zachód

Obszar Wrząsowice obejmuje zachodnią część miejscowości Wrząsowice. Jest to obszar o zdecydowanej przewadze funkcji mieszkaniowej, z dominacją zabudowy jednorodzinnej, skoncentrowanej wzdłuż dróg. Na obszarze tym znajdują się także obiekty użyteczności publicznej: Szkoła Podstawowa oraz jedno z dwóch funkcjonujących na terenie miejscowości Wrząsowice niepublicznych przedszkoli. Dzięki temu, jednostka urbanistyczna pełni też istotne funkcje pozamieszkaniaowe.

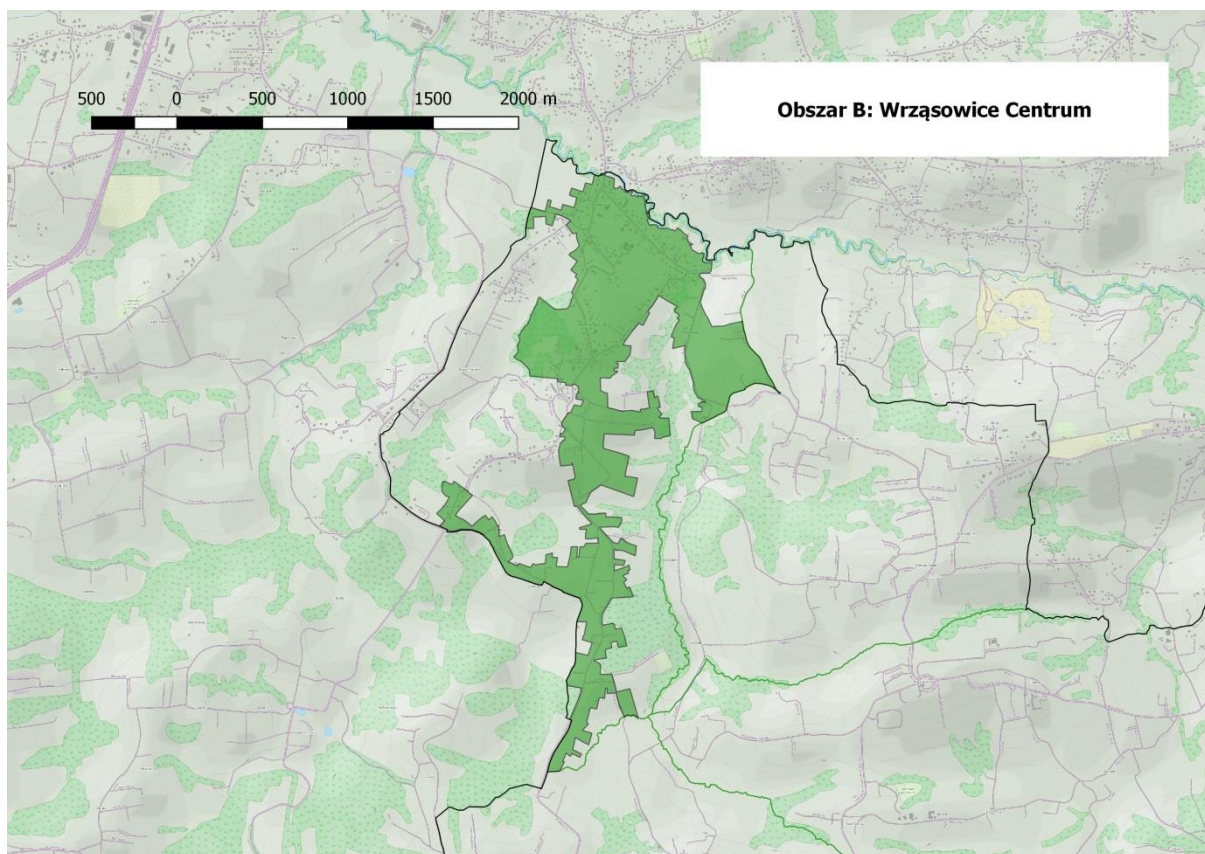
Rysunek 2. Obszar A. Wrząsowice Zachód

Obszar B. Wrząsowice Centrum

Obszar Wrząsowice Centrum obejmuje centralną oraz południową część miejscowości Wrząsowice. Jest to obszar bezpośrednio sąsiadujący z Krakowem, atrakcyjny jako miejsce zamieszkania położone blisko jego południowych dzielnic, z dogodnym dojazdem do autostrady A4 i drogi krajowej nr 7. Przez obszar przebiegają drogi powiatowe nr 1943K oraz 2167K, stanowiące alternatywny w stosunku do DK 7 dojazd do południowej części Krakowa. Obszar posiada pewną koncentrację funkcji pozamieszkańczych, położone w jego obrębie są m.in. niepubliczne przedszkole oraz klub młodzieżowy. Funkcje publiczne i gospodarcze koncentrują się przede wszystkim wzdłuż drogi powiatowej nr 1943K (ulica Wrzosowa, ulica W. Pileckiego). Z uwagi na bliskość Krakowa i brak wyraźnie wyodrębnionych granic, obszar łączy się przestrzennie i funkcjonalnie z krakowskimi osiedlami położonymi po południowej stronie autostrady A4.

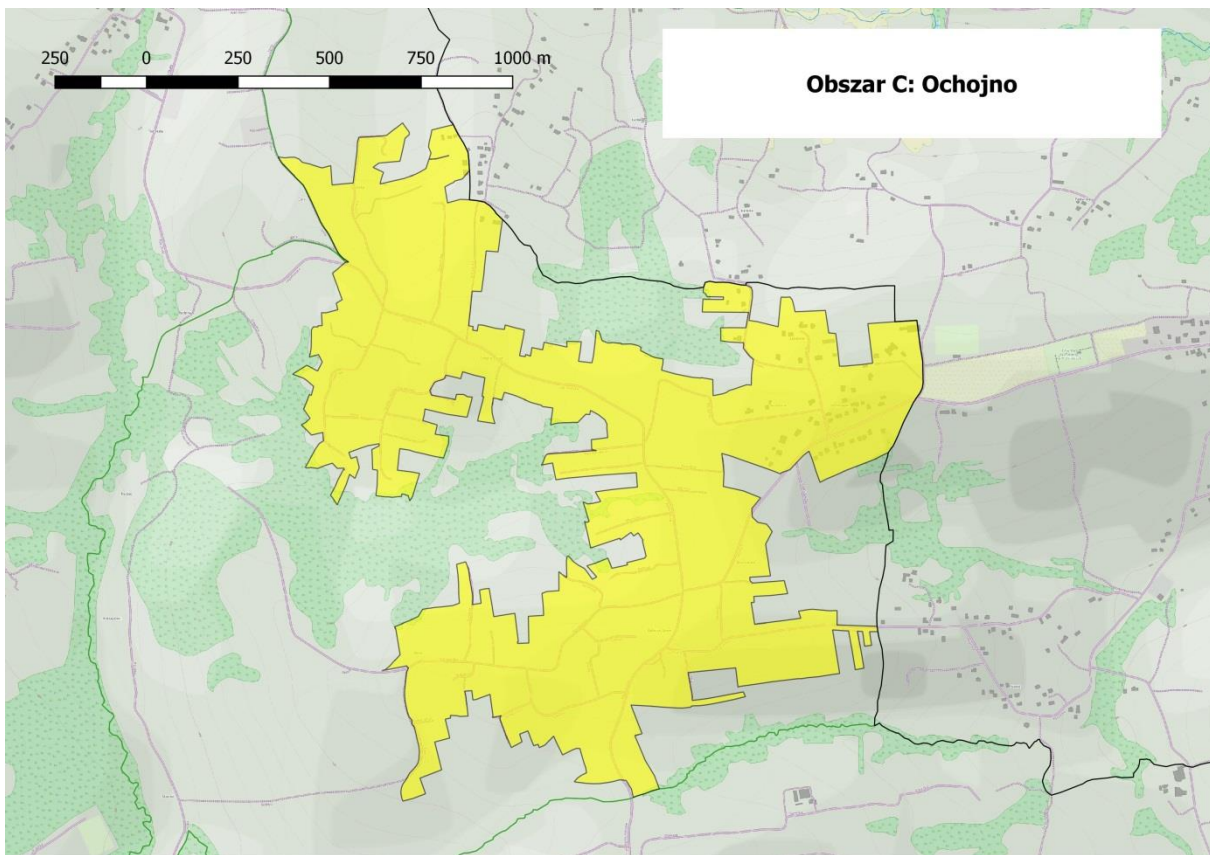
Rysunek 3. Obszar B. Wrząsowice Centrum

Obszar C. Ochojno

Obszar Ochojno obejmuje miejsca koncentracji zabudowy sołectwa Ochojno. Przeważa zabudowa jednorodzinna, skoncentrowana wzdłuż dróg. Jest to jednostka urbanistyczna o największej liczbie ludności. Przez obszar przebiegają drogi powiatowe nr 2029K oraz 2167K, stanowiące alternatywny w stosunku do DK 7 dojazd do południowej części Krakowa. Na terenie obszaru funkcjonują szkoła podstawowa oraz niepubliczne przedszkole, wzdłuż dróg powiatowych następuje koncentracja funkcji gospodarczych oraz publicznych.

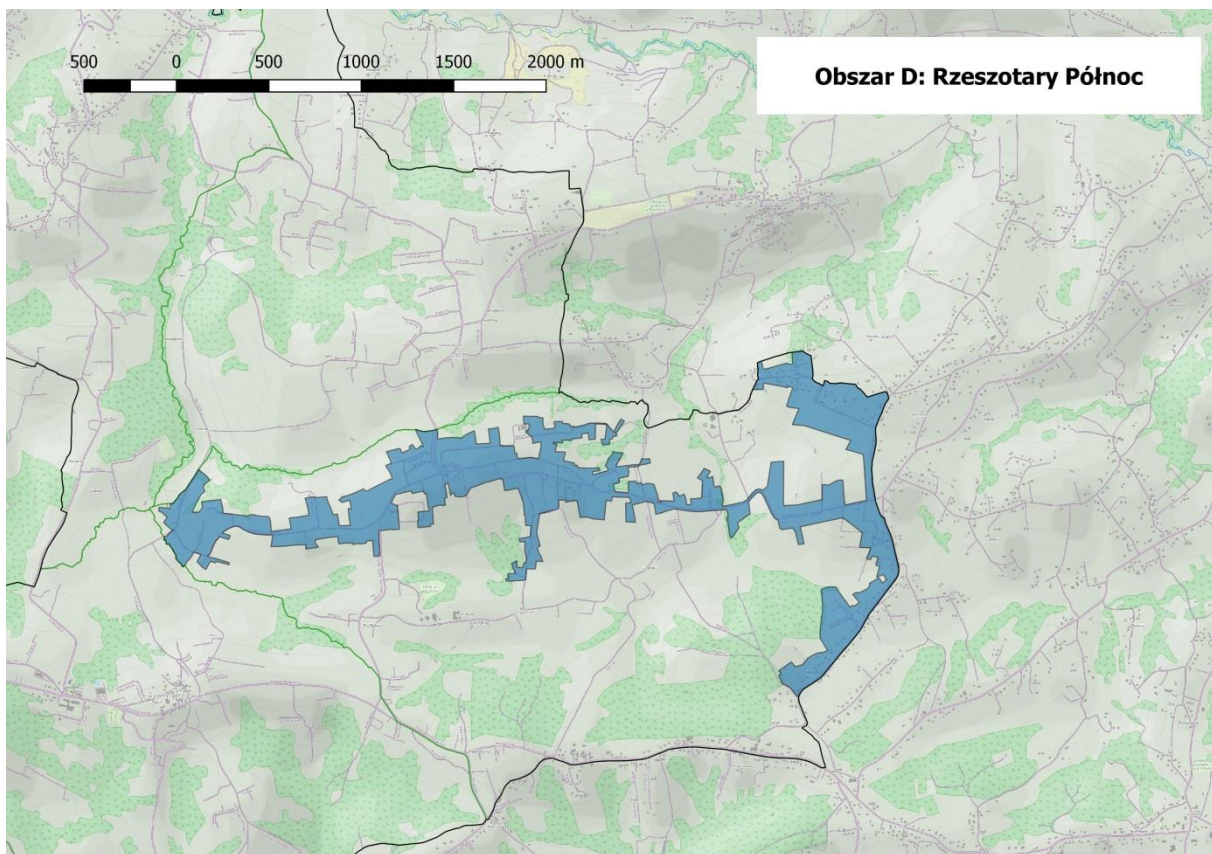
Rysunek 4. Obszar C. Ochojno

Obszar D. Rzeszotary Północ

Obszar Rzeszotary Północ obejmuje północną część sołectwa Rzeszotary, jego główną osią są ulice Dworska i Piastowska, które są częścią drogi powiatowej nr 2030K. Obszar pełni przede wszystkim funkcję mieszkaniową. Dominuje jednorodzinna zabudowa, koncentrująca się wzdłuż głównych ulic i ich przecznic.

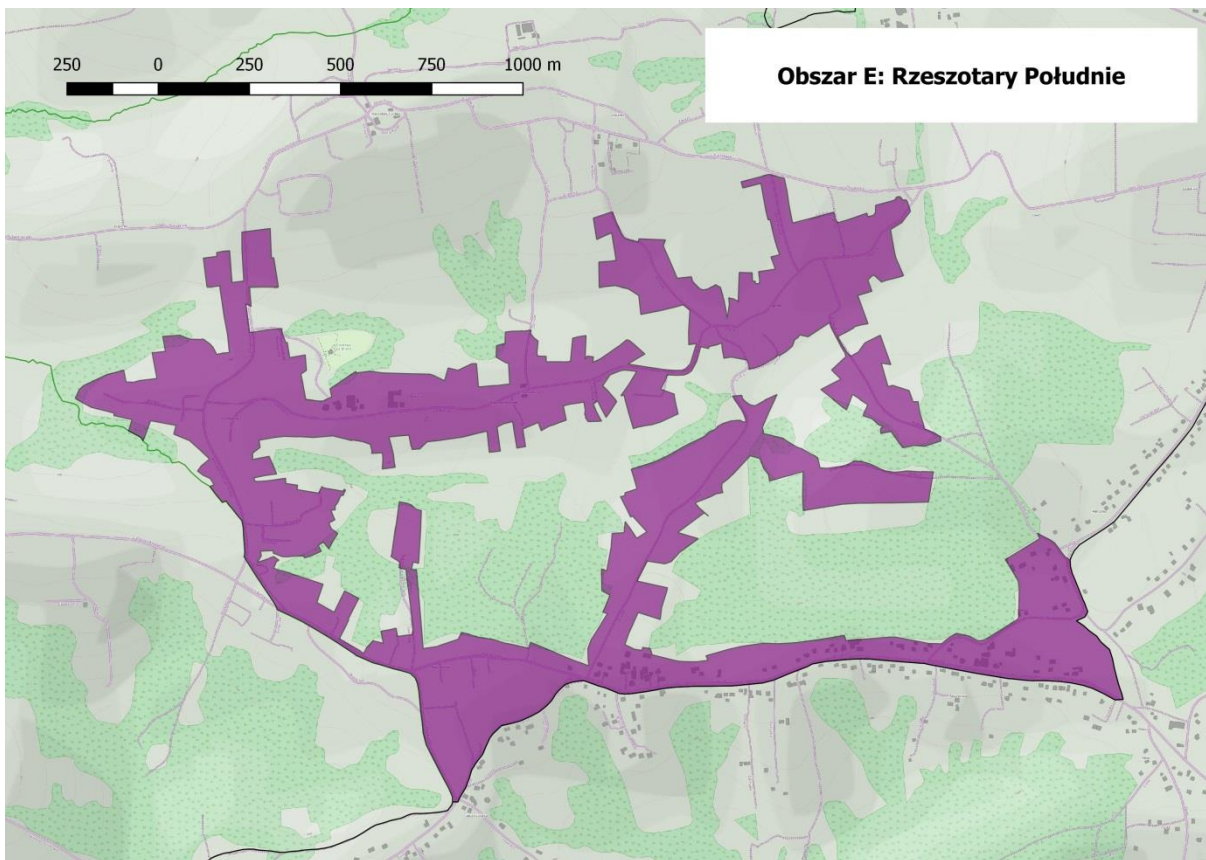
Rysunek 5. Obszar D. Rzeszotary Północ

Obszar E. Rzeszotary Południe

Obszar Rzeszotary Południe obejmuje tereny koncentracji zabudowy południowej części miejscowości Rzeszotary. Poza pełnieniem funkcji mieszkaniowej, obszar posiada też miejsca koncentracji usług publicznych i funkcji gospodarczych. Na terenie obszaru funkcjonuje szkoła podstawowa, oddział zamiejscowy samorządowego przedszkola oraz klub sportowy. Głównymi osiami obszaru są ulice Zagrody oraz ulica Galicyjska, która jest częścią drogi powiatowej nr 1992K.

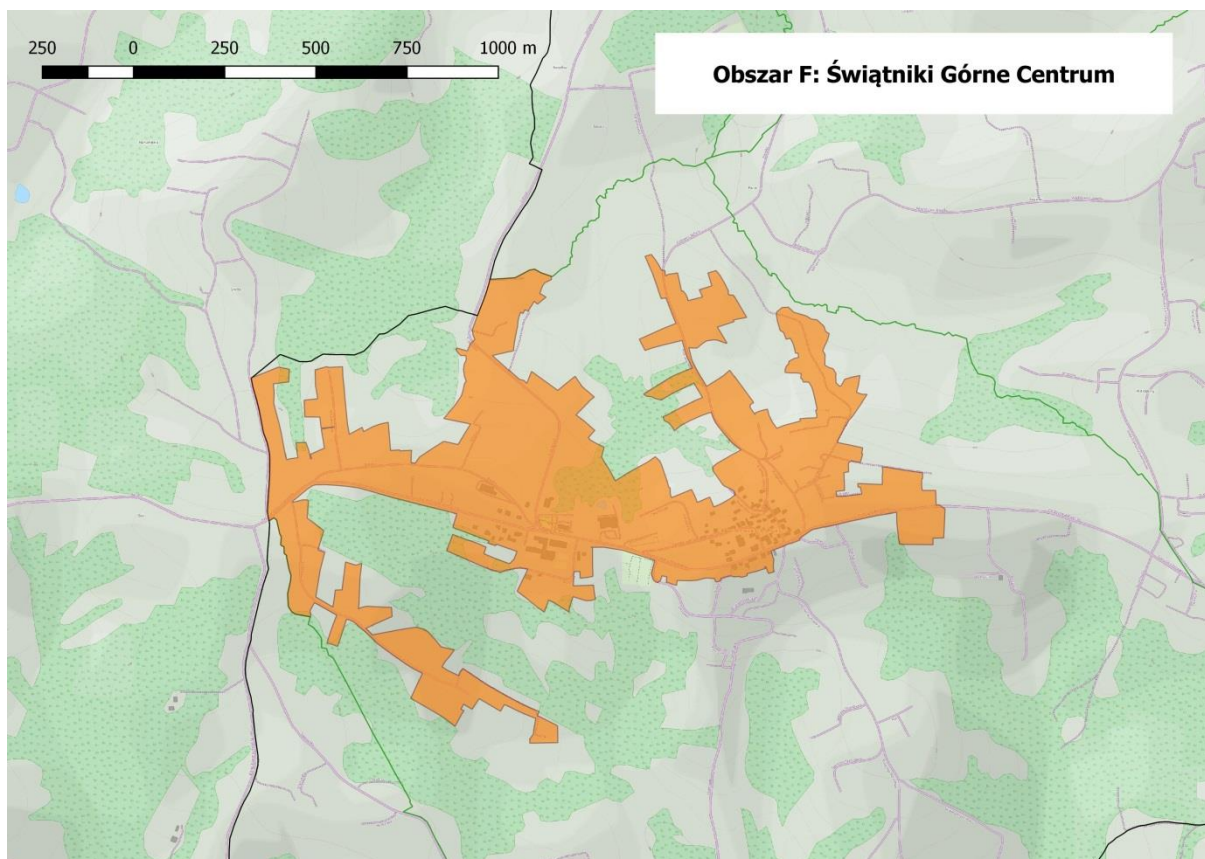
Rysunek 6. Obszar E. Rzeszotary Południe

Obszar F. Świątniki Centrum

Obszar Świątniki Centrum to obszar obejmujący centralną oraz zachodnią część miasta Świątniki Górne. Jest to jednostka urbanistyczna, w której skupione są siedziby instytucji publicznych, sklepy i punkty usługowe oraz przestrzenie pełniące funkcję publiczną. Ze względu na to, iż obszar ten obejmuje najstarszą część miasta, znajduje się w nim najwięcej budynków starych, reprezentujących tradycyjną zabudowę. W obrębie jednostki znajduje się strefa ochrony konserwatorskiej o powierzchni około 580 tys. m². W obszarze tym zawierają się także położone najbliżej centrum osiedla zabudowy oraz miejsca koncentracji funkcji gospodarczych. Jednostka urbanistyczna Świątniki Górne Centrum cechuje się dużym skoncentrowaniem zabudowy oraz pełnieniem istotnych funkcji pozamieszkańczych (gospodarczych, społecznych, administracyjnych) na rzecz mieszkańców miasta i całej gminy. Przez obszar przebiegają drogi powiatowe nr 1943K oraz 1992K, stanowiące alternatywny w stosunku do DK 7 dojazd do południowych dzielnic Krakowa.

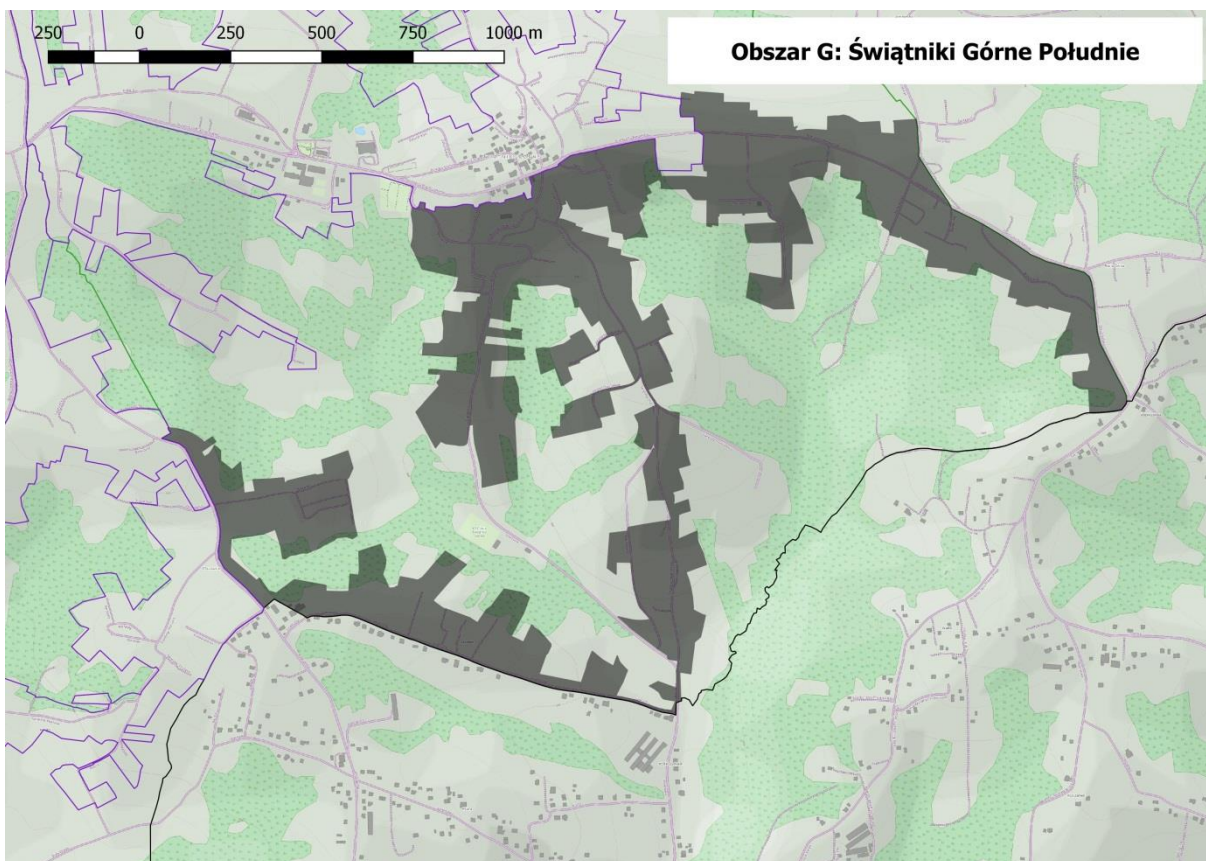
Rysunek 7. Obszar F. Świątniki Centrum

Obszar G. Świątniki Południe

Obszar Świątniki Południe obejmuje tereny koncentracji zabudowy w południowej części miasta Świątniki Górne. Pełni on przede wszystkim funkcję mieszkaniową, jednak znajdują się w nim miejsca koncentracji funkcji gospodarczych (przede wszystkim wzdłuż głównych dróg). W obrębie jednostki funkcjonuje niepubliczne przedszkole. Z uwagi na brak wyodrębnionych granic przestrzennych, obszar łączy się funkcjonalnie i przestrzennie z przyległymi obszarami położonymi na terenie sąsiednich gmin. Główne ulice obszaru stanowią fragmenty dróg powiatowych nr 1992K oraz 1943K.

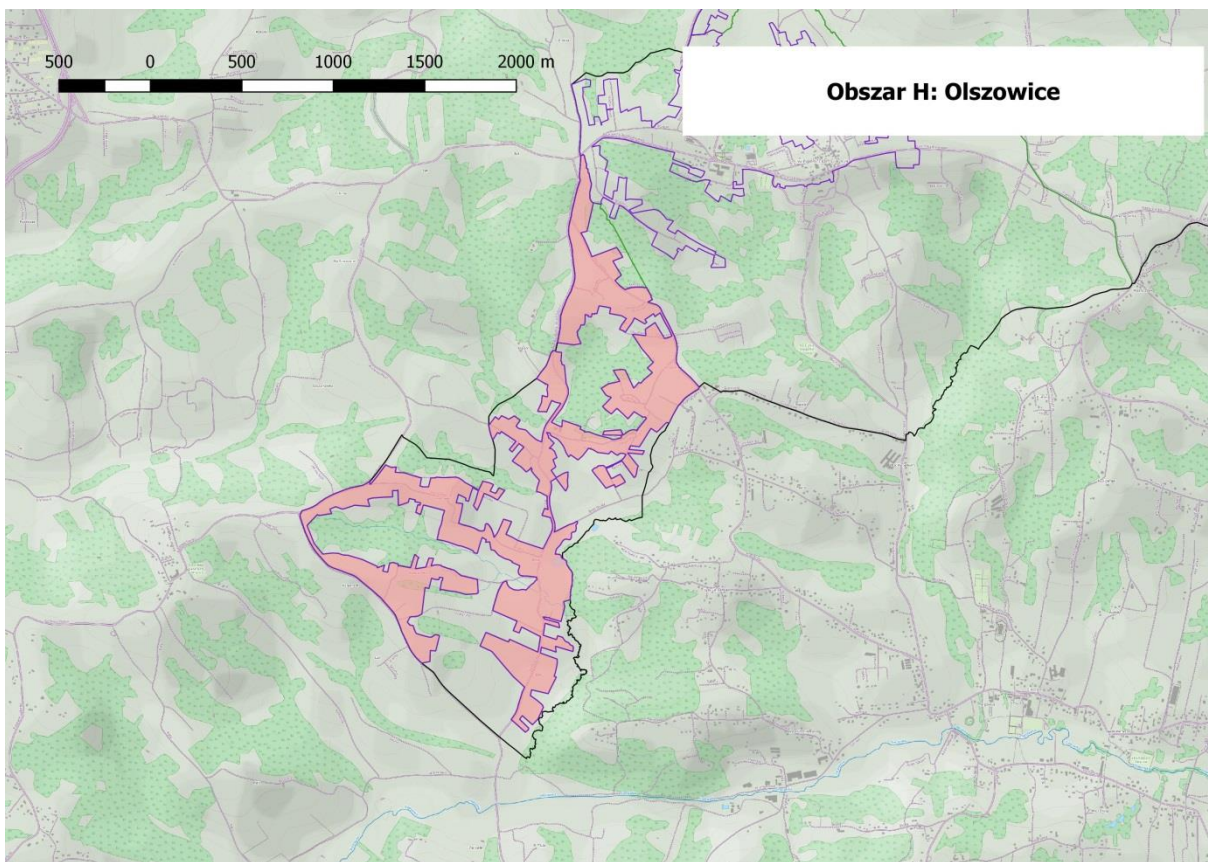
Rysunek 8. Obszar G. Świątniki Południe

Obszar H. Olszowice

Obszar tworzą tereny koncentracji zabudowy sołectwa Olszowice. Jest to jednostka położona w południowo-zachodniej części gminy. Tereny te wykazują duży stopień powiązań z sąsiednimi obszarami, położonymi poza granicami administracyjnymi gminy. Obszar cechuje się dominacją funkcji mieszkaniowej oraz jednorodzinną zabudową, skoncentrowaną wzdłuż głównych ulic. Na terenie jednostki istnieje także miejsce koncentracji usług gospodarczych oraz funkcjonuje szkoła podstawowa. Przez obszar przebiega droga powiatowa 1942K.

Rysunek 9. Obszar H. Olszowice

III. WYZNACZANIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Definicja obszaru zdegradowanego znajduje się w artykule 9.1. Ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z jego zapisami, obszar zdegradowany to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, cechujący się występowaniem na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Diagnozę stanu obecnego poszczególnych jednostek urbanistycznych gminy Świątniki Górne przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową, pozwalającą na obiektywne porównanie poszczególnych obszarów za pomocą zestawu wskaźników. Dane statystyczne, niezbędne do określenia wartości poszczególnych wskaźników pozyskano z Urzędu Miasta i Gminy Świątniki Górne, gminnych jednostek organizacyjnych, Komisariatu Policji w Świątnikach Górnych oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Krakowie.

Empiryczna kwantyfikacja obszarów zdegradowanych opiera się na różnorodnych procedurach badawczych, w których główną rolę odgrywają wskaźniki i mierniki cząstkowe, grupowe, bądź syntetyczne. Zagadnienie związane z porządkowaniem liniowym obiektów wielocechowych jest bardzo obszernie omawiane w specjalistycznej literaturze przedmiotu. Badacze mają do dyspozycji wiele rozmaitych kryteriów konstrukcyjnych oraz metod wykorzystywanych dla celów porządkowania i klasyfikacji danych statystycznych¹.

W niniejszym opracowaniu do przybliżonego pomiaru kryzysowych zjawisk społecznych w jednostkach urbanistycznych zastosowano taksonomiczną metodę wzorca rozwoju stworzoną przez Z. Hellwiga². Metoda ta opiera się na tworzeniu syntetycznego miernika przy użyciu mierników o zestandaryzowanych (znormalizowanych) zmiennych oraz przyjęcia tzw. wzorca rozwoju, w stosunku do którego oblicza się odległości (różnice) od wartości obserwowanych. W badaniach dotyczących oceny terytorialnego zróżnicowania poziomu rozwoju takim wzorcem rozwoju może być jakaś teoretyczna, bądź rzeczywista jednostka terytorialna – w analizowanym przypadku będzie to jednostka urbanistyczna. Wartościami zmiennymi dla przyjętego wzorca rozwoju są maksymalne

¹ J. Lira, W. Wagner, F. Wysocki, *Mediana w zagadnieniach standaryzacji, unitaryzacji i normalizacji obiektów wielocechowych*, materiały z IV Konferencji Naukowej „Statystyka regionalna w służbie samorządu lokalnego i biznesu, Poznań-Kiekrz 5-7 VI 2000.

² Z. Hellwig, *Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału krajów ze względu na poziom ich rozwoju oraz zasady i strukturę wykwalifikowanych kadr*, „Przegląd Statystyczny” z.4/1968, s.307-327.

wartości mierników, które występują w charakterze stymulant, natomiast w przypadku destymulant będą to wartości minimalne.

Metoda Hellwiga posiada pewne charakterystyczne cechy, do których zaliczyć należy przede wszystkim:

- uwzględnianie kwadratów odchyłeń wartości cechy między dwoma porównywanymi obiektami wielocechowymi,
- pod uwagę brana jest suma tych kwadratów odchyłeń,
- nie można adekwatnie ustalić jaki jest udział poszczególnych odchyłeń w łącznej ich sumie,
- występowanie dla danego obiektu jednej wysokiej wartości może znacząco podwyższyć rangę dla tego obiektu w końcowej klasyfikacji³.

Szacowanie taksonomicznego miernika rozwoju społecznego (d_i) należy rozpocząć od doboru zestawu odpowiednich zmiennych diagnostycznych $\{x_1, x_2, \dots, x_k\}$, za pomocą których będzie charakteryzowany rozwój. Dobór zmiennych diagnostycznych zawsze pozostaje sprawą dyskusyjną i zależy przede wszystkim od subiektywnej oceny badacza, jakie cechy posiadają największy wpływ na ocenę poziomu zróżnicowania terytorialnego w poziomie rozwoju. Należy podkreślić ponadto fakt, iż dobór ten musi zostać przeprowadzony w oparciu o dostępny materiał statystyczny, co także nie pozostaje bez wpływu na końcowy wynik. Zestaw zmiennych diagnostycznych wykorzystanych w niniejszym opracowaniu do konstrukcji taksonomicznego wskaźnika rozwoju przedstawiono w poniższej tabeli. Sprawdzono również korelację pomiędzy poszczególnymi zmiennymi wchodzącymi w skład wskaźnika syntetycznego. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji (art. 9 p. 1) obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Z powodu uwagi na zapisy ustawy dobór wskaźników nie był w pełni arbitralny, lecz podyktowany koniecznością identyfikacji kryzysu (lub jego braku) we wskazanych powyżej obszarach rozwoju społecznego. Dodatkowo, z uwagi na różną liczbę mieszkańców w poszczególnych jednostkach urbanistycznych wybrano zmienne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

³ J. Lira, W. Wagner, F. Wysoki, op. cit.

Tabela 2. Zestawienie cech charakteryzujących komponenty wskaźnika syntetycznego

Zmienna	Nazwa
X ₁	ubóstwo
X ₁₁	liczba osób objętych świadczeniami MGOPS
X ₁₂	ubóstwo [dochód poniżej określonego kryterium dochodowego]
X ₂	bezrobocie
X ₂₁	bezrobotni do 30 roku życia
X ₂₂	bezrobotni powyżej 50 roku życia
X ₃	przestępczość
X ₃₁	liczba przestępstw
X ₄	uczestnictwo w życiu publicznym
X ₄₁	frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku
X ₅	poziom edukacji
X ₅₁	średni wynik ze sprawdzianu szóstoklasisty - egzamin 2015
X ₆	obciążenie demograficzne
X ₆₁	odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Źródło: Opracowanie własne.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyżej wskazanych zmiennych dla poszczególnych jednostek urbanistycznych.

Tabela 3. Wartości zmiennych dla zdefiniowanych jednostek urbanistycznych

LP.	Nazwa obszaru	X ₁₁	X ₁₂	X ₂₁	X ₂₂	X ₃₁	X ₄₁	X ₅₁	X ₆₁
1.	Obszar A	12,64	14,22	12,64	6,32	8,00	72,70%	60,59%	141
2.	Obszar B	24,66	32,88	19,18	19,18	39,00	72,70%	60,59%	171
3.	Obszar C	24,24	16,78	1,86	13,67	25,00	77,90%	58,69%	169
4.	Obszar D	31,56	18,23	4,91	9,82	29,00	60,60%	33,77%	150
5.	Obszar E	15,44	9,12	8,42	7,72	36,00	60,60%	33,77%	152
6.	Obszar F	22,24	26,52	12,83	20,53	29,00	67,60%	60,59%	179
7.	Obszar G	13,05	7,83	4,35	3,48	6,00	67,60%	60,59%	185
8.	Obszar H	17,39	13,04	13,04	7,25	4,00	79,90%	44,75%	177

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych przez UMiG Świątyni Górne oraz danych GUS.

Aby porównywanie jednostek urbanistycznych było bardziej wiarygodne wszystkie wykorzystane mierniki są wielkościami względnymi. Mierniki zaprezentowane w powyższej tabeli

wyrażane są w różnych jednostkach, dlatego też należy przeprowadzić ich standaryzację, która prowadzi do ujednoczenia porównywalności cech różnoimiennych. Standaryzację realizacji j -tej zmiennej w i -tej jednostce terytorialnej przeprowadza się według poniższego wzoru:

$$z_j = \frac{x_{ij} - \bar{x}_i}{S_{x_j}}; \quad (i=1,2,\dots,n; j=1,2,\dots,m) \quad (\text{wzór 1})$$

gdzie:

x_{ij} – empiryczna wartość j -tego miernika w i -tej jednostce terytorialnej,

\bar{x}_j - średnia arytmetyczna w rozkładzie miernika x_j ,

S_{x_j} - odchylenie standardowe w rozkładzie miernika x_j .

Wartości zmiennych dla wzorca rozwoju wynoszą odpowiednio:

$$z_{0j} = \begin{cases} \max(z_{ij}) & \text{jeżeli } x_j \text{ jest stymulantą} \\ \min(z_{ij}) & \text{jeżeli } x_j \text{ jest destymulantą} \end{cases} \quad (\text{wzór 2})$$

Tabela 4. Wartości zmiennych po standaryzacji

LP.	Nazwa obszaru	X11	X12	X21	X22	X31	X41	X51	X61
1.	Obszar A	-1,2103	-0,3880	0,5520	-0,8056	-1,0706	-3,1295	-3,1490	19,4045
2.	Obszar B	0,7262	1,9420	1,7610	1,4099	1,3000	-3,1295	-3,1490	24,3391
3.	Obszar C	0,6585	-0,0684	-1,4407	0,4606	0,2294	-3,1211	-3,1521	23,9879
4.	Obszar D	1,8378	0,1127	-0,8769	-0,2026	0,5353	-3,1490	-3,1922	20,9301
5.	Obszar E	-0,7592	-1,0248	-0,2281	-0,5644	1,0706	-3,1490	-3,1922	21,2862
6.	Obszar F	0,3363	1,1478	0,5871	1,6425	0,5353	-3,1377	-3,1490	25,5570
7.	Obszar G	-1,1442	-1,1859	-0,9804	-1,2949	-1,2236	-3,1377	-3,1490	26,6187
8.	Obszar H	-0,4450	-0,5354	0,6260	-0,6454	-1,3765	-3,1179	-3,1745	25,2380
	średnia arytmetyczna	20,1525	17,3275	9,6538	10,9963	22,0000	0,6995	0,5167	165,5263
	odchylenie standardowe	6,2072	8,0086	5,4097	5,8044	13,0767	0,0674	0,1149	14,9083

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych przez UMiG Świątyniki Górne oraz danych GUS.

Następnym krokiem jest wyznaczenie odległości pomiędzy i -tą jednostką terytorialną a wzorcem rozwoju oznaczoną jako c_{0i} :

$$c_{0i} = \sqrt{\sum_{j=1}^m (z_{ij} - z_{0j})^2} \quad (\text{wzór 3})$$

Zmienna utworzona według przedstawionej powyżej metody nie jest jednak unormowana. Aby spełnić ten postulat konstruowany jest tzw. względny taksonomiczny miernik rozwoju dla i -tej jednostki terytorialnej, który oblicza się według poniższej formuły:

$$d_i = 1 - \frac{c_{0i}}{c_0} \quad (\text{wzór 4}),$$

gdzie:

$$c_0 = \bar{c}_0 + 2S_0 \quad (\text{wzór 5}).$$

Taksonomiczny miernik rozwoju Hellwiga przyjmuje wartości większe dla jednostek terytorialnych będących na wyższym poziomie rozwoju ($d_i \in [0;1]$ dla $i=1,2,\dots,n$). Symbol \bar{c}_0 występujący we wzorze 5 jest oznaczeniem dla średniej arytmetycznej badanych odległości, natomiast S_0 oznacza odchylenie standardowe ciągu c_{0i} . Wielkości te oblicza się według poniżej przedstawionych wzorów:

$$\bar{c}_0 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n c_{0i} \quad (\text{wzór 6}), \text{ oraz}$$

$$S_0 = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (c_{0i} - \bar{c}_0)^2} \quad (\text{wzór 7}).$$

Na podstawie wzoru 4 z uwzględnieniem parametrów scharakteryzowanych w tabeli 1 przeprowadzono obliczenia dla wszystkich jednostek urbanistycznych, a otrzymane wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Wartości wskaźnika syntetycznego

Lp.	Nazwa obszaru	Syntetyczny wskaźnik Hellwiga	U szeregowanie jednostek względem rozwoju (najniższy wskaźnik = 1)
1.	Obszar A	0,7744	8
2.	Obszar B	0,1969	1
3.	Obszar C	0,4312	5
4.	Obszar D	0,5638	6
5.	Obszar E	0,6519	7
6.	Obszar F	0,2003	2
7.	Obszar G	0,2662	3
8.	Obszar H	0,3603	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych przez UMiG Świątyniki Górne oraz danych GUS.

Najniższym wskaźnikiem cechuje się obszar Wrząsowice Centrum, co oznacza, iż prezentuje się on najbardziej niekorzystnie pod kątem dobranych kryteriów sfery społecznej.

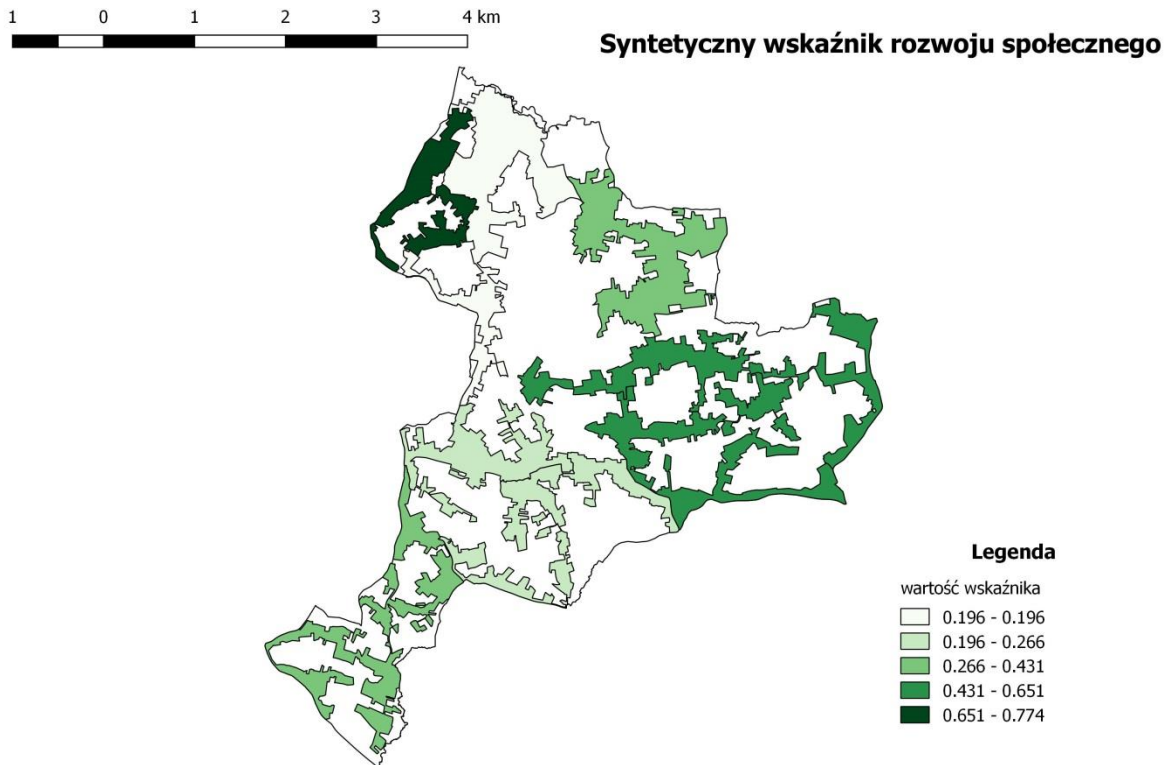
W procedurze grupowania jednostek urbanistycznych wykorzystano tzw. metodę Jenksa z uwagi na fakt, iż metoda równych przedziałów daje najlepsze rezultaty dla danych o równomiernym rozkładzie, kiedy zachodzi podobna liczebność obserwacji we wszystkich klasach. W analizowanym przypadku poza danymi demograficznymi rozkład normalny nie występuje, co utrudnia odczytania z poszczególnych map całego spektrum zróżnicowania wartości wśród prezentowanych jednostek przestrzennych. Natomiast metoda Jenksa spełnia następujące założenia:

- dane o zbliżonych wartościach znajdują się w jednej klasie (przedziale wartości),
- każda klasa zawiera pewną liczbę wartości,
- każda jednostka urbanistyczna musi być przypisana do jednej z klas,
- żadna z klas nie może być zbiorem pustym.

Metoda Jenksa opiera się na tzw. naturalnych granicach podziału i polega na minimalizowaniu sumy kwadratów odchylenia wartości w danej klasie od jej średniej, w obrębie zasadnej liczby klas. Metoda ta została zastosowana do wyznaczania przedziałów w niniejszym opracowaniu.

Poniższy kartogram prezentuje rozkład wartości wskaźnika syntetycznego w poszczególnych jednostkach urbanistycznych:

Rysunek 10. Kartogram przedstawiający wartości syntetycznego wskaźnika rozwoju społecznego dla poszczególnych jednostek urbanistycznych

Wskazania obszarów zdegradowanych po przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej dla sfery społecznej dokonano za pomocą miar obserwacji: pierwszy kwartył (notacja: Q1) tzn. dolny kwartył (kwantyl rzędu $\frac{1}{4}$) określający, iż 25% obserwacji jest położonych poniżej. Następnie dokonano również analizy problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej i technicznej, przy czym dla każdej sfery przyjęto jeden wskaźnik. Zbiorcze wyniki zaprezentowano w poniższej tabeli.

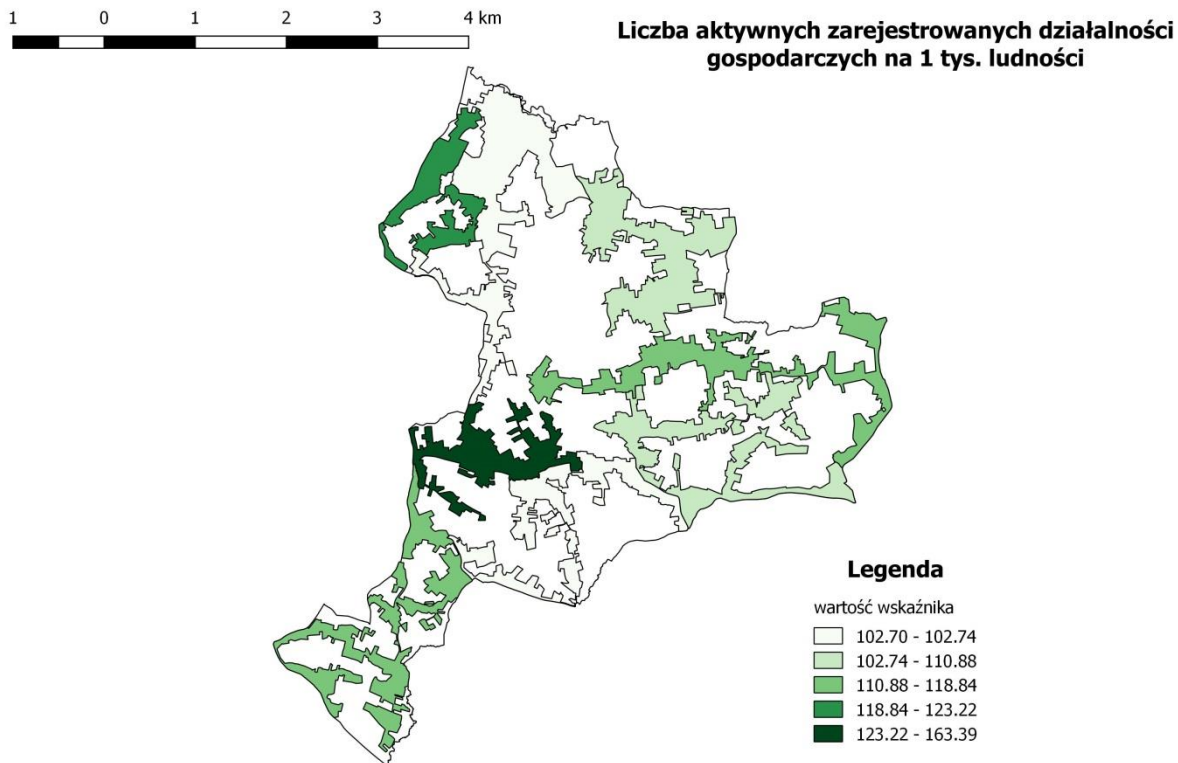
Tabela 6. Wartości wskaźników dla poszczególnych jednostek urbanistycznych z zaznaczeniem wartości minimalnej i maksymalnej

Lp.	Nazwa obszaru	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna
		Syntetyczny wskaźnik Hellwiga	liczba zarejestrowanych aktywnych działalności gospodarczych na 1 tys. ludności	emisja powierzchniowa PM (kg/rok)	długość dróg gminnych wymagających modernizacji (km)
1.	Obszar A	0,7744	123,22	1054	0,45
2.	Obszar B	0,1969	102,74	1271	1,50
3.	Obszar C	0,4312	104,41	821	3,02
4.	Obszar D	0,5638	117,11	935	2,04
5.	Obszar E	0,6519	110,88	989	0,79
6.	Obszar F	0,2003	163,39	1124	0,66
7.	Obszar G	0,2662	102,70	1211	1,25
8.	Obszar H	0,3603	118,84	533	2,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych przez UMIG Świątniki Górne oraz danych MIIP

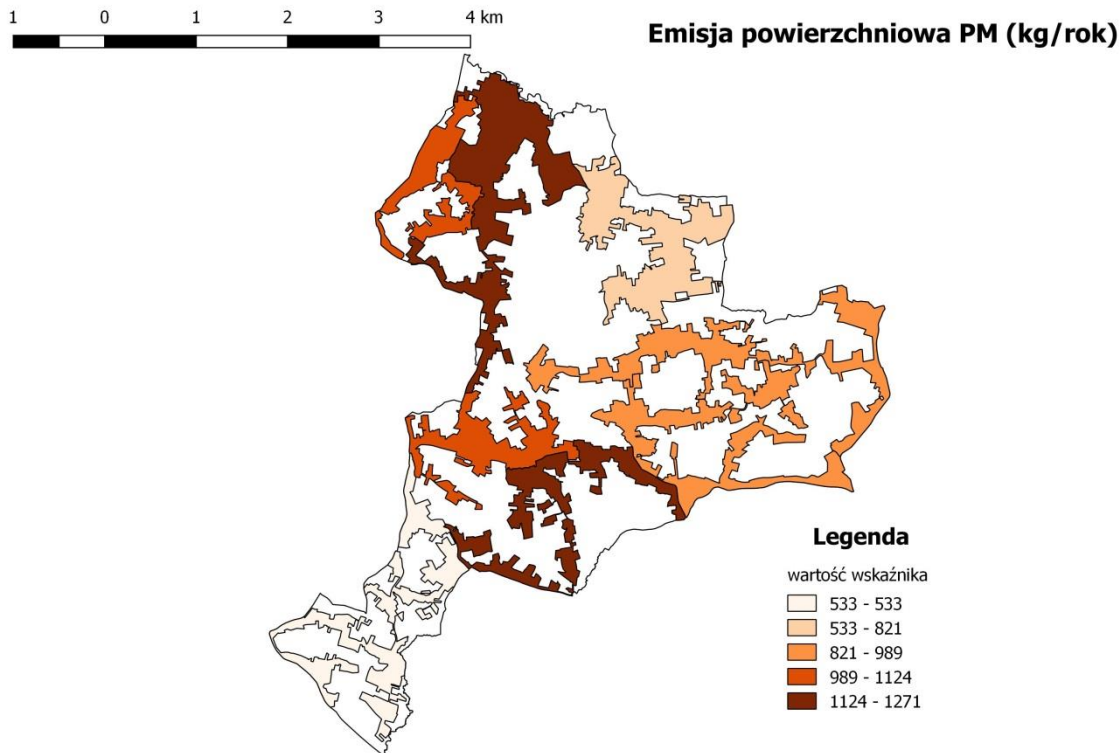
Poniższe kartogramy obrazują wskaźniki dla sfery gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej:

Rysunek 11. Kartogram przedstawiający wartości wskaźnika dla sfery gospodarczej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

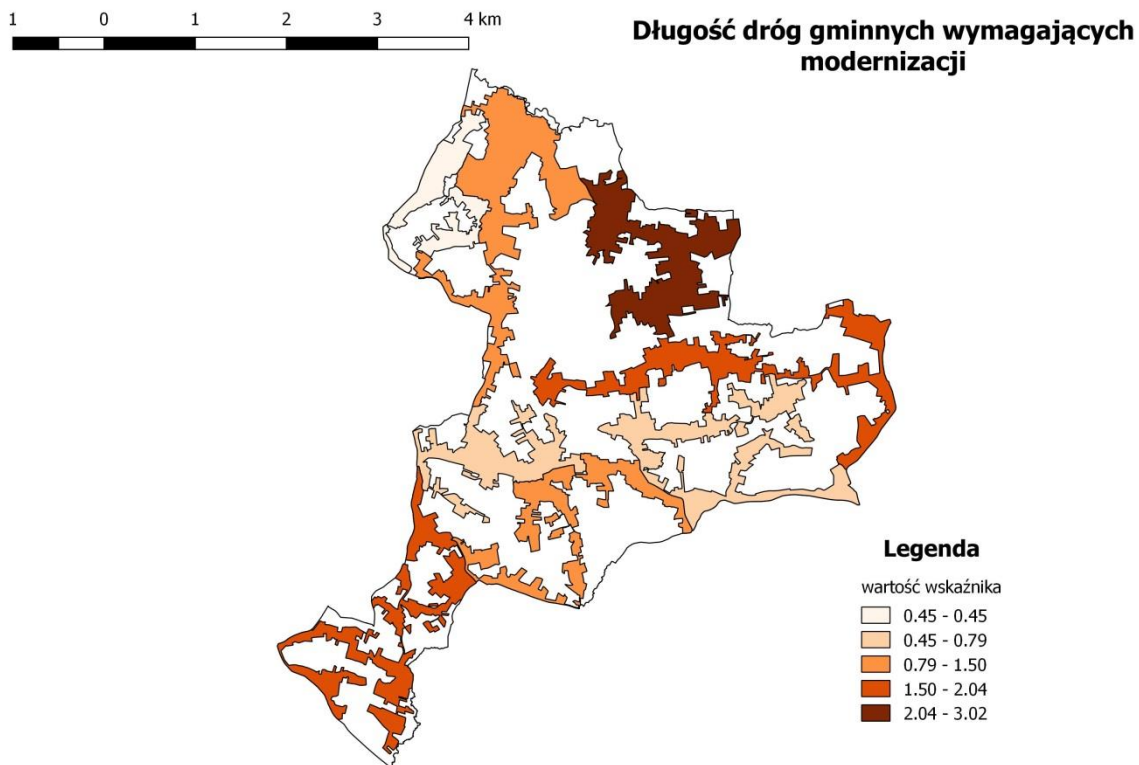
Rozkład przestrzenny wartości wskaźnika odzwierciedla funkcję gospodarczą poszczególnych obszarów. Obszar Świątniki Górne Centrum cechuje się największą liczbą przedsiębiorstw. Jest to obszar koncentracji działalności gospodarczej, w obszarze tym zawierają się główne ulice miasta, przy których skupione są sklepy i punkty usługowe. Kolejnym wyróżniającym się obszarem jest obszar Wrzasowice Zachód, który cechuje się skupieniem działalności gospodarczej głównie wzdłuż głównych ulic. W pozostałych obszarach dominuje funkcja mieszkaniowa, więc liczba przedsiębiorstw jest w nich mniejsza.

Rysunek 12. Kartogram przedstawiający wartości wskaźnika dla sfery środowiskowej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

Wskaźnik ten obrazuje wielkość emisji pyłu do atmosfery. Został on pozyskany z zasobów Małopolskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej. Wskaźnik potwierdza, iż największą emisję zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w miejscach koncentracji zabudowy, co oznacza, iż podstawowym źródłem zanieczyszczeń są źródła niskiej emisji (źródła nieprzekraczające kilkunastu metrów wysokości – kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe). Potwierdza to fakt, iż najbardziej niekorzystnie prezentują się obszary wyznaczone w miejscowościach Świątniki Górne oraz Wrząsowice w których najwięcej jest starych budynków, wyposażonych w przestarzałe urządzenia grzewcze.

Rysunek 13. Kartogram przedstawiający wartości wskaźnika dla sfery technicznej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

W zobrazowaniu problemów sfery technicznej posłużono się wskaźnikiem długości dróg gminnych przeznaczonych do remontu lub modernizacji. Pod tym kątem najbardziej niekorzystnie prezentuje się obszar Ochojno.

Poza dokonaną powyżej analizą wskaźnikową, porównującą poszczególne jednostki urbanistyczne za pomocą wybranych, obiektywnych mierników, w sposób jakościowy zidentyfikowano problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Zdecydowano się na analizę jakościową dla tej sfery ze względu na duże zróżnicowanie problemów tego typu w poszczególnych obszarach i brak możliwości dobrania jednego typu wskaźnika, obrazującego te problemy.

W toku analizy jakościowej zidentyfikowano problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych) w następujących jednostkach urbanistycznych:

- Wrząsowice Centrum – w obrębie jednostki urbanistycznej położony jest budynek starej szkoły. Stanowi on własność komunalną, jednak przez wiele lat nie był w żaden sposób wykorzystywany, przez co ulega pogłębiającej się degradacji. Z uwagi na pierwotnie pełnione przez obiekt funkcje publiczne, mieszkańcy opowiadają się za pozostawieniem budynku jako części historii gminy i regionu oraz wykorzystanie go na cele kulturalne i społeczne. Ponadto, na terenie obszaru usytuowany jest będący własnością prywatną budynek dawnego dworu. Jego stan techniczny jest niedostatecznie dobry, obiekt wymaga renowacji, by mógł stanowić np. atrakcję turystyczną;
- Świątniki Górne Centrum – na terenie obszaru położone są obiekty, które w chwili obecnej uwagi na swój stan techniczny nie są wykorzystywane lub są wykorzystywane w sposób niedostateczny, a w przeszłości pełniły ważne funkcje publiczne, społeczne i gospodarcze. Należy do nich budynek gminny przy ul. Bruchnalskiego 5 (była siedziba Rady Miasta) oraz budynek Spółdzielni Pracy Metalowców „Przyszłość”. Ponadto, w obrębie jednostki znajdują się zaniedbane place (plac targowy oraz teren bezpośrednio sąsiadujący z Urzędem Miasta i Gminy), które negatywnie wpływają na jakość przestrzeni publicznej obszaru;
- Rzeszotary Południe – przy szkole podstawowej usytuowany jest budynek stanowiący własność komunalną, w przeszłości pełniący funkcję domu nauczyciela;
- Ochojno – w obrębie obszaru znajduje się stare i zaniedbane boisko oraz budynek komunalny, który mógłby być wykorzystywany jako obiekt użyteczności publicznej;

- Olszowice – w granicach jednostki usytuowany jest teren starej Spółdzielni Rolniczo-Produkcyjnej „Olszowianka”. Jest to obszar w przeszłości pełniący istotne funkcje gospodarcze na skale całej gminy.

Na podstawie zestawienia powyższych czynników dokonano wyboru obszaru zdegradowanego. Zgodnie z ustawą, jest to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, cechujący się występowaniem na nich ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. W poniższej tabeli dokonano podsumowania powyższej analizy, zaznaczając znakiem „X” jednostki, w których zidentyfikowane problemy poszczególnych sfer występują.

Tabela 7. Podsumowanie analizy wskaźników dla poszczególnych sfer i jednostek urbanistycznych

Jednostka	Nazwa obszaru	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Jednostka zdegradowana
1.	Obszar A	-	-	X	-	-	-
2.	Obszar B	X	X	X	X	-	X
3.	Obszar C	-	X	-	X	X	-
4.	Obszar D	-	-	-	-	X	-
5.	Obszar E	-	X	-	X	-	-
6.	Obszar F	X	-	X	X	-	X
7.	Obszar G	-	X	X	-	-	-
8.	Obszar H	-	-	-	X	X	-

Źródło: Opracowanie własne.

By możliwe było uznanie jednostki urbanistycznej za obszar zdegradowany, musi ona cechować się koncentracją problemów sfery społecznej. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała, iż na terenie gminy Świątniki Górne znajdują się dwie takie jednostki:

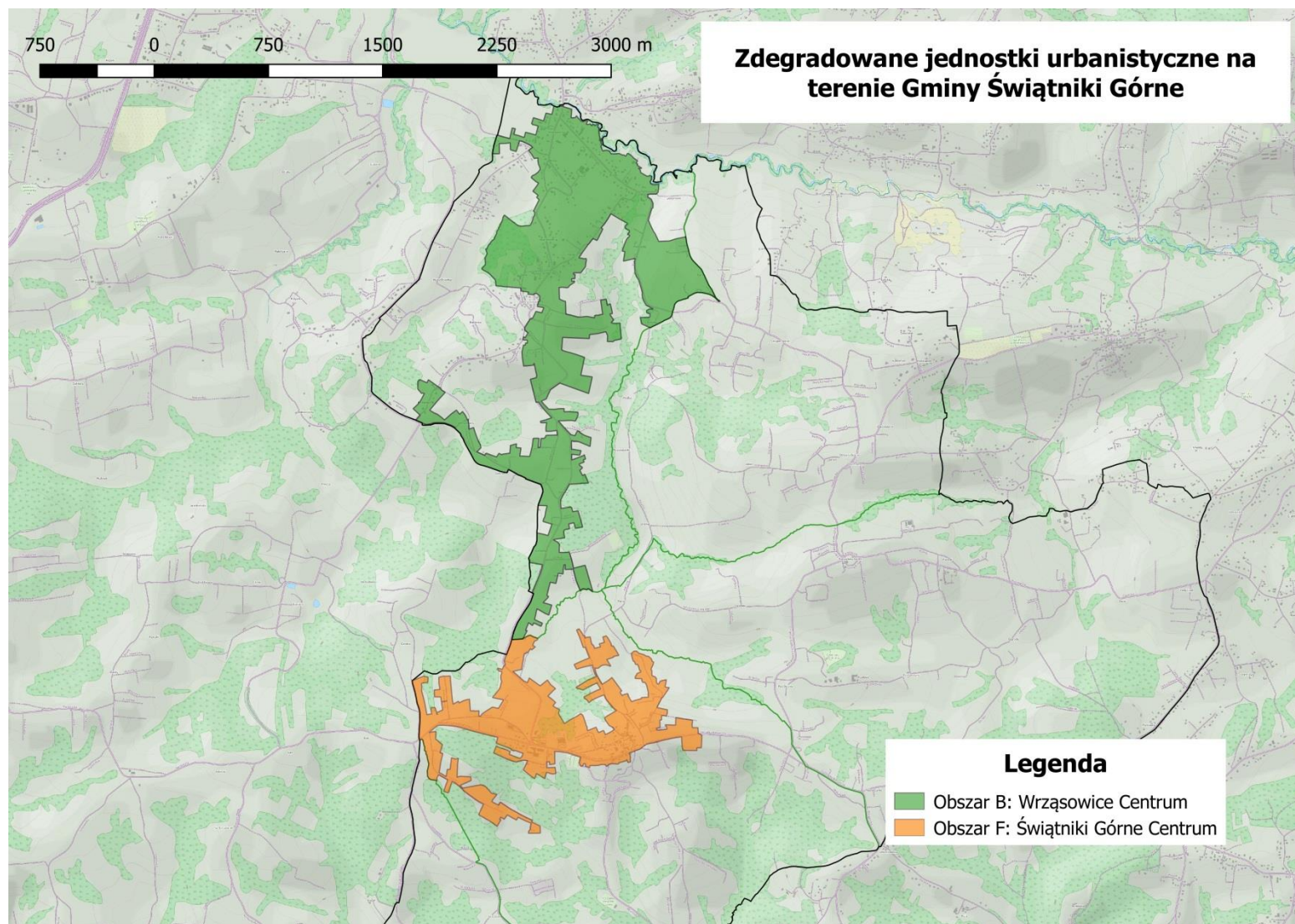
Tabela 8. Jednostki urbanistyczne cechujące się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych

Jednostka	Nazwa obszaru	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Jednostka zdegradowana
2.	Obszar B. Wrząsowice Centrum	X	X	X	X	-	X
9.	Obszar F. Świątniki Górne Centrum	X	-	X	X	-	X

Źródło: Opracowanie własne.

Z uwagi na to, iż każda z tych jednostek cechuje się także występowaniem co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji stanowią one zamieszkały obszar zdegradowany gminy.

Rysunek 14. Obszar zdegradowany

IV. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

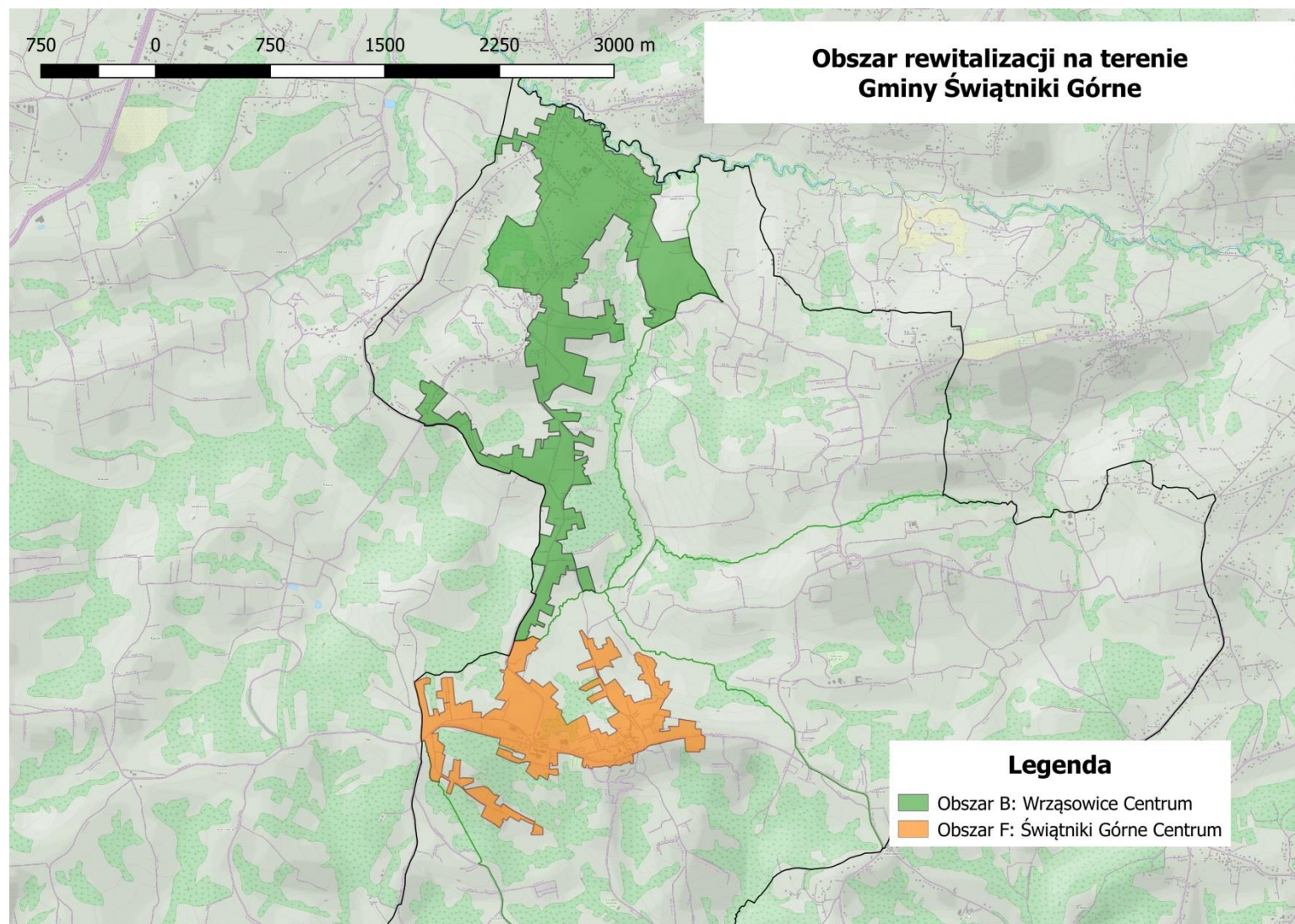
Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji jest to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Wyznaczone w wyniku przeprowadzonej diagnozy i analizy obszary zdegradowane nie przekraczają ograniczeń ustawowych, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni gminy i obejmować więcej niż 30% mieszkańców. Dwie jednostki urbanistyczne tworzące obszar zdegradowany posiadają łączną powierzchnię około 11,5% gminy, mieszka w nich 27,5% mieszkańców. Z tego względu całość obszaru zdegradowanego zamieszkałego może zostać uznana za obszar rewitalizacji.

Tabela 9. Powierzchnia i liczba ludności obszaru rewitalizacji

	Liczba ludności	% ludności gminy	Powierzchnia w km²	% powierzchni gminy
Obszar B. Wrząsowice Centrum	1460	15,27%	1,559	7,73%
Obszar F. Świątniki Górne Centrum	1169	12,23%	0,7589	3,76%
RAZEM OBSZAR REWITALIZACJI	2629	27,5%	2,3179	11,5%

Rysunek 15. Obszar rewitalizacji

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział gminy Świątniki Górne na jednostki urbanistyczne	5
Tabela 2. Zestawienie cech charakteryzujących komponenty wskaźnika syntetycznego	18
Tabela 3. Wartości zmiennych dla zdefiniowanych jednostek urbanistycznych.....	18
Tabela 4. Wartości zmiennych po standaryzacji.....	19
Tabela 5. Wartości wskaźnika syntetycznego	21
Tabela 6. Wartości wskaźników dla poszczególnych jednostek urbanistycznych z zaznaczeniem wartości minimalnej i maksymalnej	23
Tabela 7. Podsumowanie analizy wskaźników dla poszczególnych sfer i jednostek urbanistycznych	28
Tabela 8. Jednostki urbanistyczne cechujące się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych.....	29
Tabela 9. Powierzchnia i liczba ludności obszaru rewitalizacji	31

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Podział gminy Świątniki Górne na jednostki urbanistyczne	7
Rysunek 2. Obszar A. Wrząsowice Zachód.....	8
Rysunek 3. Obszar B. Wrząsowice Centrum.....	9
Rysunek 4. Obszar C. Ochojno.....	10
Rysunek 5. Obszar D. Rzeszotary Północ	11
Rysunek 6. Obszar E. Rzeszotary Południe.....	12
Rysunek 7. Obszar F. Świątniki Centrum.....	13
Rysunek 8. Obszar G. Świątniki Południe.....	14
Rysunek 9. Obszar H. Olszowice	15
Rysunek 10. Kartogram przedstawiający wartości syntetycznego wskaźnika rozwoju społecznego dla poszczególnych jednostek urbanistycznych.....	22
Rysunek 11. Kartogram przedstawiający wartości wskaźnika dla sfery gospodarczej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych.....	24
Rysunek 12. Kartogram przedstawiający wartości wskaźnika dla sfery środowiskowej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych.....	25
Rysunek 13. Kartogram przedstawiający wartości wskaźnika dla sfery technicznej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych.....	26
Rysunek 14. Obszar zdegradowany	30
Rysunek 15. Obszar rewitalizacji	32